

Fitxa pedagògica 8: Violències masclistes

Parlem-ne;
no et
tallis!

PROGRAMA ESCOLAR DE SALUT
SEXUAL I COMUNICACIÓ

Oh My Goig!
Material de suport
per al professorat

SITUACIÓ PARLEM-NE	CONTINGUTS RELACIONATS AMB LES VIOLÈNCIES MASCLISTES
Situació 2	La situació és una mica ambigua i caldria fer més clara la violència cap a la noia.
Situació 9	La situació ja exposa una situació de violència en l'àmbit de la sexualitat: la por ("em pot deixar", "es pot empenyar") a negociar l'ús del preservatiu.
Situació 10	La situació ja exposa una situació de violència en l'àmbit de la parella: el control de la roba. Es podria plantejar en parelles diferents al model heterosexual.
Situació 20	La situació és un exemple de violència sexual. Es podria completar la situació plantejant quina és la resposta social a aquest tipus de situacions.
Situació 21	És un cas casament forçat. Però ull amb el plantejament! Important revisió CEAi.
Situació 26	A la situació es dona un exemple de control i violència física

→ **Tema: Violències masclistes**

Les violències masclistes se sustenten en una sèrie de creences i valors que s'han construït socialment i influeixen totes les persones des de ben petites. Al llarg de la vida, aquestes es mantenen a nivell individual i social des de la reproducció dels estereotips de gènere, la definició de rols i la normalització de relacions desiguals entre dones i homes. Per aquest motiu, en una etapa en la que es comencen a definir i teixir les primeres relacions sexuals i afectives, cal posar nom i cognoms a les situacions de violència que neixen d'aquestes relacions de desigualtat. És fonamental, doncs, que des de les aules comencem a identificar-les i assenyalar-les però també desenvolupar eines per prevenir-les i donar-hi resposta.

Objectius:

- Reflexionar sobre les violències masclistes, entenent els diferents àmbits i formes de manifestació.
- Incorporar eines per a la detecció, prevenció i actuació de conductes de discriminació i d'agressions sexuals normalitzades en la nostra quotidianitat.
- Treballar i entrenar les respostes individuals i col·lectives de rebuig cap a les violències masclistes dintre i fora de l'escola.

Continguts a treballar:

Les violències masclistes no són un problema que afecti només l'àmbit privat sinó que es tracta d'un problema social, que es manifesta com un símbol de les desigualtats existents en la nostra societat. Es tracta d'una violència que es dirigeix a les dones pel fet mateix de ser-ho i a persones amb sexualitats, cossos, expressions o formes d'identificar-se que no són normatives. Per tant, parteixen d'una situació de desigualtat i discriminació en la que una part de la població té més privilegis que la resta, i els utilitza de forma més o menys conscient.

Les violències masclistes poden prendre diferents formes (física, verbal, sexual,...). En aquesta fitxa pedagògica ens centrarem a la violència masclista en l'àmbit de la parella i d'altres vincles sexuals i afectius, per exemplificar les diferents manifestacions i graus en els que es pot donar.

En l'àmbit de la parella, la violència masclista, presenta una seqüència repetitiva que anomenem "cicle de la violència masclista". Les fases d'aquest cicle parteixen d'una acumulació de tensió a través de desconfiances, control, menyspreu... que acaba desembocant en una fase d'esclat de la violència (física, psicològica, sexual o ambiental), i acabant en una fase de "lluna de mel" o de manipulació afectiva en la que sembla que tot s'hagi arreglat... fins que torna a començar. És fonamental que coneguem aquest cicle per tal de poder-lo prevenir o combatre, tractant-se d'un cicle que no s'atura per si sol, sinó que va creixent a mesura que es va repetint. També ens pot permetre veure i assenyalar que es tracta d'una violència que no és individual, sinó que segueix el mateix patró en moltes parelles.

És importantíssim treballar en l'àmbit escolar i amb les persones joves, a través del foment de les relacions igualitàries i del respecte mutu, per aconseguir la igualtat d'oportunitats real i efectiva

i evitar les situacions de violències masclistes en qualsevol de les seves formes. Per això diem que les estratègies de prevenció constitueixen un dels pilars de la lluita contra aquestes violències, ja que és moltes vegades durant l'adolescència quan les creences relacionades amb els models de feminitat i masculinitat arrelen i quan moltes persones solen tenir les seves primeres experiències afectives i sexuals. La prevenció evita la normalització d'aquests tipus de violències, i aquesta ha d'anar dirigida tant a noies com a nois, treballant conjuntament o per separat depenent dels objectius a aconseguir.

En els grups d'alumnes moltes vegades hi ha dinàmiques en les que s'encobreixen o normalitzen les violències masclistes, assumint que aquestes són intrínseques a les relacions socials entre persones joves. El coneixement de les diferents manifestacions de les violències masclistes, així com la transversalitat de la seva expressió, permet no només identificar-les sinó entrenar una resposta de rebuig cap a aquestes, tant en l'àmbit individual com col·lectiu. Per aquest motiu, és important que es consolidin posicionaments de rebuig cap a aquestes dins del grup, i es legitimin les respostes d'autodefensa.

	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA	Insultar, escridassar, burles sexistes, jutjar la vida sexoafectiva, menysprear...	Amençar, fer xantatge, comentaris sobre l'aparència...	Amençar de mort, amenaçar amb el suïcidi...
VIOLÈNCIA FÍSICA	Envair l'espai, intimidar, tocaments no sexuals no desitjats, donar empentes...	Immobilitzar, arraconar, escopir, estirar cabells, perseguir...	Cops de puny, puntades de peu, retenir, agafar del coll...
VIOLÈNCIA SEXUAL	Bavejar, mirades o comentaris sexuals no desitjats...	Tocaments sexuals no desitjats, assetjament per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures...	Exhibicionisme sexual, violació (no només penetració), xantatge i amenaça per pràctiques sexuals...
VIOLÈNCIA AMBIENTAL	Colpejar objectes, co-sificar, ús de llenguatge sexista...	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar...	Creuar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a animals de companyia...

Videos de l'OMG amb els que poder treballar aquests continguts:

- Cap. 10. Càpsula: "FITXA 8_1 VM 1" <https://www.youtube.com/watch?v=gEiMpYoJtyc>
FITXA 8_1 VM 2
https://www.youtube.com/watch?v=oO8O3ZtElfU&ab_channel=Ag%C3%A8nciadeSalutP%C3%BAblicadeBarcelona-ASPB
El masclisme segueix essent la ideologia en què ens eduquen, vivim i ens relacionem... és una violència estructural
- Ficció capítol 11 - "FITXA 8_2 EL MOVIDITO" https://www.youtube.com/watch?v=IR_QJ_gnOzs
Què passa quan un grup de noies ballen en una festa i s'apropa un grup de nois que els hi entra a sac.
- Cap. 11 Debat a l'aula – FITXA 8_3 DEBAT 1 <https://www.youtube.com/watch?v=ozaNCyzc160>
FITXA 8_3 DEBAT 2 https://www.youtube.com/watch?v=mlj6_DBX7KA&feature=youtu.be
Parlem de la cossificació de les dones: Tirar floretes és violència?
Què són les violències invisibles? Parlem del control i gelosia de la parella
- Capítol 11 complet - "FITXA 8_OH MY GOIG_VIOLÈNCIES MASCLISTES_E11complet" <https://www.youtube.com/watch?v=-K8hUR0uW9Q&feature=youtu.be>

Oh my goig!

Fitxa pedagògica 8: Violències masclistes

Capítol 11 "Violències masclistes"

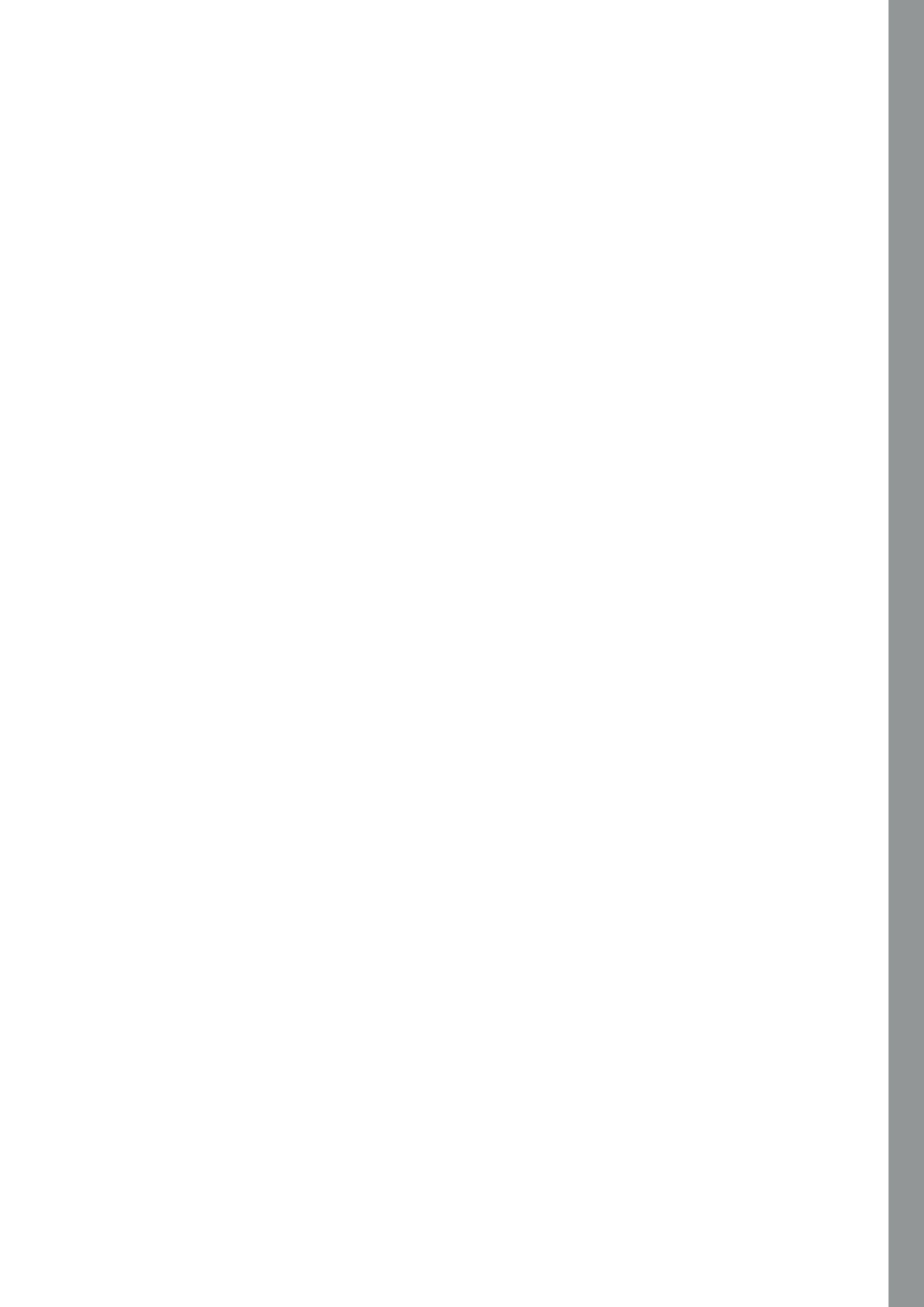
Per què en ple segle XXI la violència masclista segueix present en la nostra societat? Com podem canviar entre tots la situació de desigualtat de les dones front els homes? La publicitat, l'humor i el llenguatge sexista són una forma de violència? En aquest capítol es respon a totes aquestes qüestions.

Idees clau a reforçar a l'alumnat:

- Existeixen diverses formes d'anomenar les violències masclistes: violència de gènere, violència contra les dones, violència heteropatriarcal... però el factor comú és que es tracta de violències que pateixen les dones i altres persones amb sexualitats, cossos, expressions i formes d'identificar-se que no són normatives com a conseqüència de viure en una societat masclista.
- La violència que s'exerceix contra les dones és una manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones.
- La normalització de les violències masclistes permet que aquestes estiguin molt presents en el nostre dia a dia, invisibilitzades sota els rols de gènere i relacions desiguals.
- Les estratègies de prevenció permeten identificar i donar resposta a les violències masclistes a l'entorn proper, coneixent les seves manifestacions, expressions i fases de desenvolupament.
- Construir espais segurs i lliures de violències és responsabilitat de tots i totes, així que cal donar respostes col·lectives en cas de detectar alguna situació en l'entorn proper.

·· Recursos per continuar aprofundint:

- Guia del buen trato y de la prevención de violencia de género. Protocolo de actuación en el ámbito educativo. Es tracta d'una guia orientada a l'aplicació del protocol d'actuació en casos de violència masclista en l'àmbit educatiu. La guia també té una dimensió formativa adreçada al professorat. Guia elaborada per la Junta d'Andalucía.
<https://www.juntadeandalucia.es/educacion/portals/delegate/content/f2243473-a7e7-417a-b9ca-ab73b70248fa>
- Manual para prevenir la violencia de género en los centros escolares. Es tracta d'una guia que ofereix eines al professorat per tal d'entendre, prevenir, detectar i tractar les violències masclistes en el marc del centre educatiu.
Guia realizada por Vázquez, N.; Estébanez, I. y Nagusia B. para el Gobierno Vasco.
http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/contenidos/informacion/planak/es_def/adjuntos/Manual_Violencia_cast.pdf
- Blog "Mi novio me controla" de la psicòloga Ianire Estévez
<http://minoviomecontrola.com/>
En aquest blog trobareu tot un seguit de recursos que apleguen vídeos, articles, recerques, etc., sobre el món de les relacions adolescents, posant especial èmfasi en les violències masclistes.

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

 **Agència
de Salut Pública**